

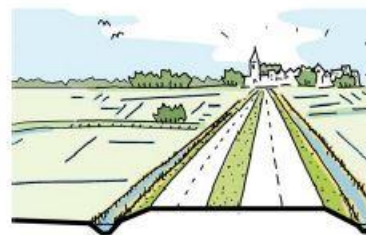
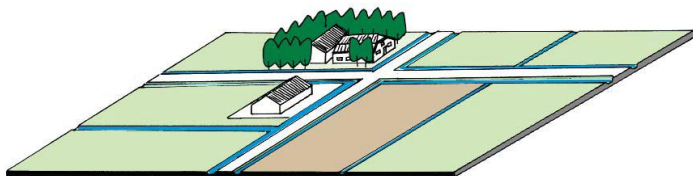
BIJLAGE

Aanvullende vragen en opmerkingen m.b.t. de zoeklocatie Simonshaven voor een converterstation en een elektrolyser

1. In het polderlandschap van Nissewaard is een onderscheid te maken tussen veenpolders en nieuwe zeekleipolders. Veenpolders zijn voor inpassing van een grootschalige ontwikkelingen zoals een converterstation en een elektrolyser terrein van 5 tot 20 hectare ongeschikt door de slappe veenbodem en het kleinschalig karakter van deze poldereenheden. De realisatie van een converterstation en een elektrolyser zal leiden tot een substantiële afname van ruimte voor landbouw en natuur.

De 'nieuwe' zeekleipolders aan de zuidzijde hebben een regelmatig grootschalig verkavelingspatroon en zijn open. De bodem bestaat uit zandige en zavelige gronden en zijn draagkrachtiger dan veenpolders. Het grootste deel van het landschap is vitaal productielandschap waar een schat aan voedsel wordt geproduceerd. Behoud van het regelmatige grootschalige verkavelingspatroon met openheid en uitgestrektheid van de polder is gewenst.

2. in de cNRD staat dat o.a. de houding van de omgeving tegenover de mogelijke komst van een elektrolyser een wegingsfactor is. Er wordt echter niet vermeld hoe zwaar deze wegingsfactor meetelt;

3. Er is ook een zoeklocatie opgenomen voor de Maasvlakte/Europoort. Dit industriële complex is naar onze mening de meest logische locatie i.p.v. de open polders van de gemeente Nissewaard. Het Havenbedrijf heeft al laten weten dat zij hier ook een voorkeur voor hebben, ondanks dat er momenteel weinig ruimte is voor deze installaties. Het is immers niet logisch om waterstof te produceren in Simonshaven, het vervolgens te transporteren naar het Havengebied, het daar op te slaan en dan weer te transporteren naar de eindgebruiker. Recent hebben o.a. Shell en Eneco aangekondigd dat beiden een elektrolyser willen gaan bouwen. Wellicht dat van dergelijke

initiatieven gebruik gemaakt kan worden bij VAWOZ. Wij verzoeken u dan ook dit nadrukkelijk te (her)overwegen en mee te nemen in het verdere proces;

4. In de brief van 4 maart 2024, waarin het definitieve programma PEH aan de Tweede Kamer wordt aangeboden staat onderaan blz. 2 de volgende tekst: "Als we eerder programmatisch in plaats van project voor project over ruimte nadenken, kunnen we ook slim combineren. Bijvoorbeeld door elektrolyzers te clusteren in industrieclusters in plaats van losse elektrolyzers door het land te verspreiden. Daardoor zal minder ruimte nodig zijn, gaan we efficiënter om met netcapaciteit en zullen ook minder aparte ruimtelijke procedures los van elkaar uitgevoerd hoeven te worden." Dit pleit naar ons idee dus eveneens voor plaatsing op de Maasvlakte/Europoort;

5. Voor 1 GW is een oppervlakte van maximaal 20ha nodig voor een elektrolyser, een converterstation heeft een oppervlakte nodig van 5,5-7,5ha. Er wordt gesproken over maximaal 2 verbindingen van 2GW, betekent dat dan dat de maximale oppervlakte meer dan 40ha wordt? Ook ontbreekt een uitwerking van de benodigde opslag van elektriciteit (batterij) en waterstof. Dit willen we uitgewerkt zien, zodat de hele puzzel wordt gepresenteerd en dit ook meegenomen kan worden in de afweging;

6. Elektrische routes naar Simonshaven zijn eerder afgefallen. In de laatste alinea van blz. 45 wordt opgesomd waarom de zoeklocatie Simonshaven eerder is afgefallen voor een converterstation en een elektrolyser. Die lijken vrij duidelijk en nog steeds even relevant. Mondeling is ons echter verteld dat Simonshaven opnieuw in beeld is gekomen vanwege de verhoging van de doelstelling in het aantal te produceren GW's op zee naar 70. Wij vragen ons echter af waarom deze doelstelling zo enorm verhoogd is, nu blijkt dat onze eigen nationale behoefte maar 38GW is. De overige GW's worden doorgevoerd naar België en Duitsland of worden gebruikt voor de omzetting naar waterstof. Nederland is een klein land met vele opgaven die allemaal om ruimte vragen. Hierbij kan gedacht worden aan bijv. woningbouw, natuur, landbouw, recreatie en de energietransitie. Maar waarom gaan wij zoveel extra GW's produceren voor andere landen? Het doet ons denken aan de gaswinning in Groningen, die veel negatieve effecten heeft gehad op bewoners van de provincie Groningen. Hetzelfde lijkt hier te gebeuren, want bij een productie die alleen afgestemd is op de nationale behoefte hoeven er minder windmolenparken op zee gebouwd te worden. Dat brengt minder aantasting van de natuur in de Noordzee met zich mee en zorgt er ook voor dat er minder installaties en kabels/leidingen/hoogspanningsmasten op land hoeven te worden gerealiseerd. Hiermee worden de overlast voor inwoners en de negatieve effecten op de leef- en woonomgeving en het landschap sterk verminderd;

7. In paragraaf 3.4 wordt gesteld dat de locatiebepaling van een elektrolyser zal gebeuren met inachtneming van de richtlijnen water en bodem sturend. Dat houdt in dat er rekening wordt gehouden met de zoetwaterbeschikbaarheid. Dit ondersteunen wij. Echter, er wordt ook gesteld dat in theorie de behoefte aan zoetwater zou kunnen betekenen dat er een ontziltingsinstallatie bij de elektrolyser moet komen. Dit gaat o.i. in tegen het uitgangspunt van 'niet afwentelen', zoals benoemd in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Een ontziltingsinstallatie legt een grote claim op toekomstige ruimte en beheerkosten.

Er wordt momenteel onderzoek gedaan naar de relatie tussen de beschikbaarheid van zoet water en elektrolyse. Dit onderzoek wordt aan het eind van het 1^e kwartaal 2024 verwacht. Wij zijn erg benieuwd naar de effecten van elektrolyse op de waterkwaliteit en de flora en fauna. Het eerste kwartaal is zo goed als voorbij, kunt u aangeven wanneer die resultaten openbaar gemaakt worden en of en wanneer wij daarop kunnen reageren;

8. In 2.1.3 van het Groeidocument staat dat "Detailstudies voor kansrijke locaties vinden niet in Programma VAWOZ plaats, maar in ruimtelijke procedures volgend op het programma." Maar de zoeklocaties zijn al wel opgenomen in VAWOZ. Als de detailstudies pas plaatsvinden in ruimtelijke

procedures is dat te laat, dat moet wat ons betreft gedaan worden voordat procedures worden gestart. Hoe verhoudt deze opmerking zich tot de nog uit te voeren IEA en MER;

9. Verwezen wordt naar de nadelen onder 2.2.6 van het Groeidocument voor wat betreft de zoeklocatie Simonshaven (het beperken van onnodig landgebruik, in het kader van 'Water en bodem sturend' zoveel mogelijk beperken van effecten op andere functies en aspecten zoals effecten op bebouwde omgeving, infrastructuur, landbouw, landschap, recreatie, natuur en waterkeringen). Deze factoren lijken ons ook van toepassing op een elektrolyser, al worden ze niet genoemd in 2.2.7;

10. In 2.3.4 van het Groeidocument wordt vermeld dat: "Uit het ontwerp-PEH, gepubliceerd in juli 2023, blijkt dat het voor een efficiënt energiesysteem gunstig kan zijn om elektrolyzers te plaatsen nabij aansluitlocaties van windenergie op zee. Op deze manier worden overschotten gelijk omgezet in waterstof en hoeven ze niet getransporteerd te worden via het hoogspanningsnet. De elektrolyzers hebben daarmee een functie in de balancering van het elektriciteitsnet en kunnen de noodzaak voor nieuwe hoogspanningsverbindingen voorkomen. Tegelijkertijd leidt het plaatsen van de elektrolyzers bij aanlandingslocaties van windenergie op zee tot weinig extra knelpunten in het waterstofnet omdat het nationale waterstofnetwerk hier al voorzien is." De zoeklocatie Simonshaven voldoet niet aan deze criteria, de zoeklocatie Maasvlakte/Europoort is dus wederom logischer. Zie ook de genoemde nadelen van Simonshaven onder 5.2.2 van het Groeidocument en in tabel 2.2 van de Uitgangspuntennotitie. Kunt u toelichten waarom de zoeklocatie Simonshaven onderdeel is van het onderzoek, terwijl de zoeklocatie niet voldoet aan deze criteria;

11. Op blz. 23 van de Uitgangspuntennotitie staat dat de richtafstand van een elektrolyser kan variëren van 200 – 1.000m. Op de huidige afbeeldingen van de zoeklocaties is uitgegaan van 200m. Dat kan dus aanzienlijk veranderen als er een grotere afstand aangehouden moet worden. Daarmee kunnen de mogelijkheden voor een geschikte locatie sterk beperkt worden;

12. De bijlage "Systeemintegratie wind op zee" is erg technisch van aard en niet altijd even makkelijk te begrijpen. We zijn benieuwd naar de uitkomsten van nadere studies naar de voor- en nadelen van het aan land brengen van energie in de vorm van elektriciteit of waterstof. Hebben deze uitkomsten nog invloed op de behoefte aan elektrolyzers op land als blijkt dat het beter is om waterstof aan land te brengen waardoor de elektrolyse op zee plaats dient te vinden. Ook zien wij dat in 6.1.4 diverse nadelen genoemd worden bij de realisatie van elektrolyzers bij de aansluitlocaties;

12. Onder 8.3.3 wordt vermeld dat er na 2031 weinig extra elektrische aanlanding in Zuid-Holland mogelijk is. Deze opmerking zien we in VAWOZ echter niet terug, hoe wordt deze meegenomen in het proces;

13. Wij zijn heel benieuwd naar de uitkomsten van de nog uit te voeren IEA/MER. Wij vragen ons af of al bekend is welke aspecten daarin zullen worden onderzocht;

14. geschikte locaties voor een elektrolyser zijn o.a. afhankelijk van "de nabijheid van het waterstofnetwerk Nederland". Maar niet vermeld wordt hoe nabij dat netwerk dient te liggen;

15. Er wordt meerdere malen verwezen naar de onzekerheden rondom de mogelijkheden om waterstof te produceren bij de opwek van wind i.p.v. aan land. En dat er vanwege die onzekerheden geen onderzoek wordt gedaan. Dit komt ons vreemd over, want juist doordat er onzekerheden zijn moet er onderzoek worden gedaan. Het zou zelfs een heel logisch scenario zijn om mee te nemen in het onderzoek;

16. Het uitgangspunt is om een elektrolyser/converterstation binnen een straal van 6km te plaatsen van een bestaand transformatorstation. Dit is gebaseerd op een flexibiliteitsbeginsel. Er is een

scenariostudie gedaan met het ETM en op basis daarvan is gekeken hoeveel elektriciteit en waterstof, kabels en elektrolyzers nodig zijn. Daarbij worden keuzes gemaakt die flexibiliteit creëren mocht het toch een andere kant op gaan met betrekking tot de energievraag. Het is echter niet per definitie nodig om flexibiliteit te creëren en te wachten op wat de markt gaat doen. Als het flexibiliteitsbeginsel wordt losgelaten dan kan op basis van de scenariostudie geconcludeerd worden dat de plaatsing van een elektrolyser op land bij Simonshaven niet noodzakelijk is.